

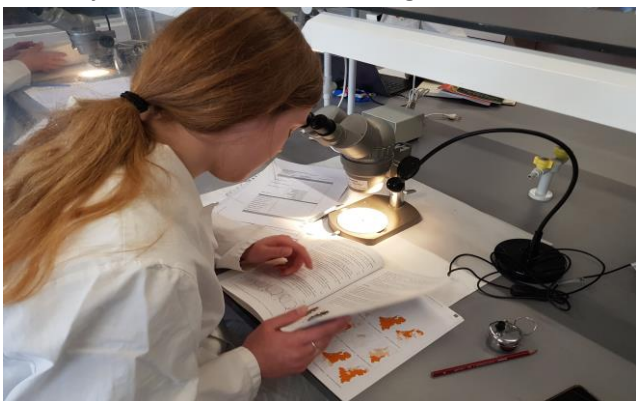
Factsheet: Hoe monitor je insecten in de vegetatie

Thema potvallen

Achtergrond

Lopende insecten zijn overal te vinden. De omgeving van deze insecten en/of kevers is erg bepalend voor de soorten en aantallen. Grote loopkevers duiden op een goede voedselpiramide en veel onderliggende biodiversiteit.

Door potvallen wordt gemonitord hoeveel en welke diversiteit aan kruipende en/of lopende insecten aanwezig is. Door een proeflocatie te vergelijken met een referentie (zonder beheer) kunnen effecten van maatregelen gemonitord worden. Deze factsheet legt uit hoe je deze insectenmonitoring uitvoert.

Afbeelding 1 Soortendeterminatie (Foto Jeroen Breidenbach)

Methode

Voor het inventariseren van kruipende en lopende insecten wordt gebruik gemaakt van potvallen. Dit zijn plastic bekertjes die tot de helft worden gevuld met zout water en een druppeltje afwasmiddel. De potvallen worden op het veld tot net voorbij de rand in de bodem geplaatst voor de duur van 48 uur.

Hierna worden de bekertjes opgehaald, de inhoud overgegoten in af te sluiten potten en in de vriezer bewaard tot determinatie plaatsvindt. Afhankelijk van het doel van het onderzoek kunnen de insecten hierna gedetermineerd worden op groep, soort, grootte en/of aantallen individuen (afbeelding 1).

Afbeelding 2 Potval plaatsing (Foto Romy van der Wal).

Uitvoering

Om een volledig beeld te krijgen van de biodiversiteit op het perceel of de perceelrand is het belangrijk dat de potvallen op verschillende, maar wel dezelfde plaats in het veld worden geplaatst. De afstand tussen de potvallen wordt bepaald aan de hand van de grootte van het perceel en het doel van het onderzoek.

Voor het plaatsen van de plakvallen wordt de hoogte van de vegetatie gemeten (zie Factsheet Graslandmonitoring voor methode). Vegetatiehoogte en samenstelling is van invloed op de insecten die op een perceel leven en kan daardoor verklarend werken.

Plaats minstens 3 potvallen in het veld en maak het gat net iets dieper dan de hoogte van het bekertje: als de bekertjes niet volledig onder het oppervlakte geplaatst worden, vallen de insecten niet in de val.

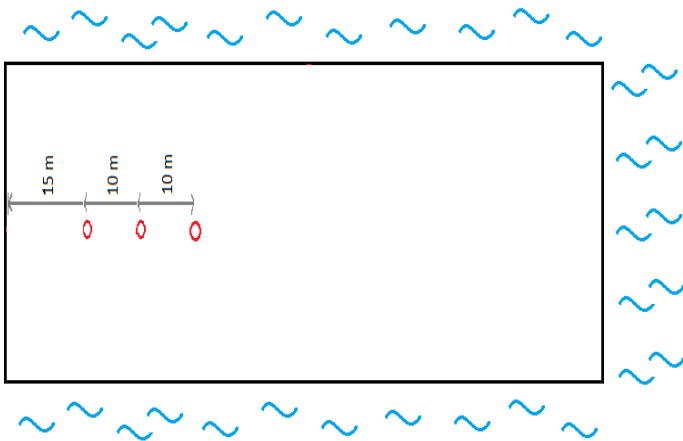
Een vollediger beeld van de biodiversiteit op een perceel en/of het effect van een maatregel ontstaat door meerdere keren per jaar te meten en een aantal jaren achter elkaar. Op basis van deze data kunnen toevallige uitschieters buiten de analyse worden gehouden.

Vervolg: Hoe monitor je insecten in de vegetatie

Thema potvallen

De potvallen worden geplaatst op smalle kant van het perceel, ongeveer in het midden, zoals op Figuur 1 is afgebeeld. De rode cirkels geven de potvallen aan. De eerste potval wordt 15 meter uit de kant geplaatst om randeffecten zoveel mogelijk te vermijden.

De volgende potval wordt 10 meter verder geplaatst en de 3e weer 10 m verder. De vallen blijven 48 uur in het veld staan. Indien regen verwacht wordt maak je een dakje zoals te zien is op Afbeelding 2.

Figuur 1: Plaatsing plakvallen in het veld

Aandachtspunten voor de uitvoering

- Voordat de potvallen geplaatst worden is het belangrijk om na te gaan wat het doel van het onderzoek is. Dit is namelijk van invloed op de plaatsing van de vallen en de determinatie achteraf.
- Kies vooraf je meetpunten.

Plaatsing potvallen

- Houd voldoende afstand tot de rand van het perceel voor het plaatsen van de potvallen om randeffecten te vermijden.
- Als het perceel te klein is om de onderlinge afstanden aan te houden kun je de onderlinge afstand tussen de potvallen verminderen. Hou de afstand tot de rand zoveel mogelijk intact (tenzij je onderzoek zich juist richt op die randeffecten).

Vegetatiehoogte / groeistadium

- Registreer de hoogte van het gewas en liefst ook de vegetatiesamenstelling, dit kan van invloed zijn op de gevangen insecten.
- Doe voorwerk (o.a. bepaling plaats potvallen) en determinatie op afstand om te voorkomen dat de vegetatie rondom de vallen platgelopen wordt.
- Loop nooit door het potvalgebied: dit beïnvloedt de meting.
- Potvallen worden vaak in combinatie met plakvallen geplaatst.
- Plaats de potval altijd 1 - 2 meter rechts of links van de plakval. Houd bij meerdere rondes altijd dezelfde methode aan om goed te kunnen vergelijken.